

§ 148 Yttrande om kommunernas förutsättningar att ta emot stora företagsetableringar och företagsexpansioner

Diarienummer KST 2026/425

Kommunstyrelsens arbetsutskotts beslut

Kommunstyrelsens arbetsutskott ställer sig bakom yttrandet.

Sammanfattning av ärendet

Torsby kommun har givits möjlighet att lämna yttrande på remissen "Att säga ja! Kommunernas förutsättningar att ta emot stora företagsetableringar och företagsexpansioner".

Torsby kommuns yttrande

Sammanfattning och övergripande inställning

Torsby kommun välkomnar Accelerationskontorets delbetänkande. Utredningen sätter fingret på en helt avgörande problematik för Sveriges tillväxt: den ekonomiska riskförskjutning och de stora initiala kostnader som drabbar kommuner vid större företagsetableringar och expansioner.

Torsby kommun är en till ytan mycket stor kommun (utgör 25 % av Värmlands län) med strategiska tillväxtlägen, främst längst Europaväg 45 (E45). Kommunen delar utredningens uppfattning att staten måste ta ett betydligt större ansvar för att underlätta och riskavlasta kommunernas arbete. Kommunen ställer sig därför positiv till förslagens huvudinriktning men vill anföra viktiga synpunkter och kritiska brister gällande infrastrukturfinansiering och statlig kapacitet.

Synpunkter på specifika förslag

Frågor kring investeringar i transportinfrastruktur

Ansvarsfördelning och fördyringar: Torsby kommun tillstyrker starkt förslaget att Trafikverket ska bära den ekonomiska risken för fördyringar i medfinansierings- och förskotteringsprojekt. Det är orimligt att kommuner bär 100 % av kostnaden eller hålls som "gisslan" genom att detaljplaner

PROTOKOLLSUTDRAG
2026-09-21

blockeras för åtgärder på det statliga vägnätet. Att staten tar risken för fördyringar efter avtalstecknande är en nödvändig trygghet.

Tillväxtpotten för infrastruktur (kritiskt avseende omfattning): Torsby kommun ställer sig positiv till principen om en tillväxtpott på 100 miljoner kronor per år. Kommunen vill dock understryka att summan är alltför lågt dimensionerad för att göra reell skillnad på nationell nivå. Byggnationen av en enskild, trafiksäker anslutning eller cirkulationsplats på en europaväg kan i dagsläget kosta uppemot 60 miljoner kronor. Potten riskerar att snabbt tömmas av ett fåtal projekt. Torsby kommun anser att potten behöver utökas kraftigt eller i första hand fungera som ett rent smörjmedel för att tidigarelägga större statliga investeringar i den ordinarie nationella planen.

Det finns även en risk att det blir svårt som mindre landsortskommun att få del av medel som placeras i den nationella planen. I det fall en reell ökning av byggbar och detaljplanerad industrimark redo för stora etableringar önskas krävs att regionalt kunna vara med och fördela pengar. Dock är 100 miljoner per år en låg summa i sammanhanget och om verkliga lättnader i kommunernas ekonomiska belastning för nya etableringar ska komma till krävs mer pengar.

Vikten av proaktiv planberedskap: Torsby kommun vill särskilt betona vikten av att kommuner har möjlighet att hålla en hög planberedskap. När externa företag eller investerare hör av sig om en möjlig etablering kräver de i regel att det finns en färdig och "spadklar" industrimark med goda anslutningar till befintlig infrastruktur tillgänglig direkt.

Om en kommun först i det skedet måste inleda processer för att förvärva mark och driva igenom en detaljplaneprocess, vilket ofta tar flera år, är det i praktiken redan för sent. Etableringen går då istället till en annan aktör eller ett annat land. Torsby kommun anser därför att statliga stödåtgärder, såsom den föreslagna incitamentspengen, måste kunna beviljas för detta proaktiva och strategiska arbete och inte enbart när en skarp etablering redan är ett faktum. Att bygga upp en långsiktig planberedskap är den enskilt viktigaste faktorn för att landsortskommuner ska kunna vara aktuella för framtida investeringar.

PROTOKOLLSUTDRAG
2026-09-21

Statens stöd, rådgivning och kapacitet

Resurs- och projektledarbrist hos staten: Torsby kommun vill lyfta att finansiering bara är en del av problemet. Erfarenheten visar att det råder en stor brist på projektledare och handläggningskapacitet hos Trafikverket. Detta leder till långa ledtider som bromsar kommunens planprocesser, oavsett vem som betalar.

Incitamentspengen: Förslaget om en incitamentspeng (200-250 miljoner kronor under fem år) tillstyrks. För Torsby kommun är det positivt att medlen kan användas flexibelt för att förstärka kommunens beredskap för att ta emot nya stora företagsetableringar.

Bostadsbyggande och kompetensförsörjning

Torsby kommun tillstyrker förslagen om hyresförlustgaranti samt räntebidrag för privatpersoner i nya småhus. För en geografiskt stor kommun med lägre marknadsvärden på fastigheter utanför centralorten (där produktionskostnaden ofta överstiger marknadsvärdet) är dessa verktyg helt avgörande för att våga bygga bostäder i takt med industrins behov.

Summering

Förslagen bedöms sammantaget stärka den kommunala handlingskraften och minska den ekonomiska sårbarheten. Det är dock avgörande att kriterierna för att klassas som en "etablerings- och omställningskommun" inte utformas så snävt att de endast gynnar extremt stora gigainvesteringar i storstadsregioner eller specifika industrikluster. Även medelstora etableringar i kommuner med Torsbys geografiska och demografiska förutsättningar måste kunna erhålla stöden då dessa investeringar ofta har stor påverkan i investeringstyngd för kommunen men i förlängningen förhoppningsvis ger en positiv befolkningsutveckling.

Handlingar i ärendet

Remiss Att säga ja! Kommunernas förutsättningar att ta emot stora företagsetableringar och företagsexpansioner

Tjänsteskrivelse av teknisk chef Marie Johansson, 2026-09-07

PROTOKOLLSUTDRAG
2026-09-21

Beslutet skickas till

kn.remissvar@regeringskansliet.se (kopia till
ivana.vujic@regeringskansliet.se, ange KN2026/01343 och remissinstansens
namn)

Teknisk chef Marie Johansson